

EVOLUTION OF THE PRODUCER PRICE INDICES OF AGRICULTURAL PRODUCTS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

EVOLUȚIA INDICILOR PREȚURILOR PRODUCĂTORULUI LA PRODUSELE AGRICOLE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

CASAPU Melisa, studentă, Specialitatea: BAA

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: casapu2002@gmail.com

Abstract. *Moldova possesses the largest area of farmland as a share of its total land surface, an advantage that should encourage economic development strategies oriented towards the agriculture sector. That is why, The Republic of Moldova has prioritized plans and policies aimed at improving the competitiveness of the country's agriculture sector as part of the National Strategy on Agriculture and Rural Development for the period 2014 - 2020.*

The return to competitiveness in the agricultural sector is essential for Moldova, not only because it directly improves farmers' disparately low income, but also because it is expected to act as a countermeasure to curtail the outflow of young people from rural areas; an approach regarded as the key factor to the sustainable growth of the country.

Since 2000 there have been a lot of changes in the producer price indices of agricultural products in the Republic of Moldova, which were influenced by many factors and have an important role in the country's economy.

Keywords: *sustainability, employment rate, the agricultural sector, the producer price index, GDP contribution, agricultural products.*

JEL CLASSIFICATION: C49, C55

INTRODUCERE. Indicele prețurilor de producție (IPP) măsoară modificarea medie în timp în prețurile de vânzare primite de producătorii naționali pentru producția lor. Prețurile incluse în IPP sunt de la prima tranzacție comercială pentru multe produse și unele servicii.

Sectorul agricol din Moldova, în ciuda unor declinuri din ultimii ani, este considerat încă într-o mare măsură, coloana vertebrală a economiei. Acest lucru este valabil și în ceea ce privește contribuția sa PIB și efectele asupra ratei de ocupare a forței de muncă. Sectorul agricol angajează o mulțime de persoane, în special când se ține seama de agricultura de subsistență. Deși agricultura Moldovei cu accent special pe industria agroalimentară este de o importanță critică pentru economie, performanța sa a fost inegală, deoarece creșterea a fost lentă și extrem de variabilă.

Soldul comercial al Moldovei prezintă un excedent total provenit din producția de produse agroalimentare din care au fost generate aproximativ 328 de milioane USD în 2015; în total, produsele agroalimentare care generau o valoare de 914,489 000 USD au fost exportate în timp ce produsele evaluate la 586,576.000 USD au fost importate.

Indicele prețurilor producătorului la produsele agricole are un impact direct asupra economiei Moldovei, fiind un factor important ce contribuie la creșterea PIB-ului țării.

Obiectivele acestui studiu constau în cercetarea evoluției indicilor prețurilor producătorului la produsele agricole în Republica Moldova de-a lungul a zece ani, prin dezvoltarea unui cadru analitic bazat pe mai multe instrumente tehnologice și un set de modele care conțin indicatorii prețurilor producției agricole, care s-au dovedit a fi relevante pentru identificarea tiparelor și soluțiilor care ar duce la maximizarea eficienței agricole. Examinarea și constatarea impactului indicelui prețurilor producătorului la produsele agricole asupra economiei țării și nivelului de trai al populației.

Analiză succintă a surselor informaționale

Eficiența producției agricole depinde în mare parte de creșterea volumului producției agricole și vânzarea producției agricole prin căile de valorificare a producției. Prețurile de vânzare a produselor agricole se referă la prețul producătorului, care este prețul pieței, primit de producătorul agricol în momentul în care își vinde produsele la direct sau prin tranzacții barter.

Pe baza cercetărilor statistice asupra prețurilor agricole, sunt elaborate două tipuri diferite de statistici: prețuri în valoare absolută și indici de preț. Prețurile în valoare absolută sunt utilizate pentru compararea nivelului prețurilor între țări și studiul canalelor de piață. **Indicii prețurilor agricole** sunt utilizați pentru analizele evoluției prețurilor și efectul asupra venitului agricol.

Pentru cercetarea dată ca surse informaționale pentru evaluarea volumului de vânzări a produselor agricole precum și calculul indicilor de preț pentru produselor agricole prezintă atât cercetarile statistice "Prețurile de vânzare a produselor agricole", „Vânzarea producției agricole”, cât și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova.

Metodologia de calcul al indicatorului

Indicii prețurilor la producția agricolă, realizată de către gospodăriile agricole, se calculează în baza prețurilor medii efective, stabilite la producția vândută în perioada de raport, în procente față de anul precedent [2].

Indicii de preț pot fi obținuți în două moduri:

- *Indicii prețurilor produselor agricole individuale*, care măsoară evoluția prețurilor la anumite produse agricole vândute în perioada curentă față de o perioadă de bază sau referință.

- *Indicii agregați de preț* (pe formula Paasche), care se calculează pe grupe de produse:

- cereale și leguminoase-boabe
- culturi tehnice
- cartofi
- legume
- culturi bostănoase
- plante de nutreț
- fructe și pomușoare de cultură
- struguri
- material săditor pentru livezi, vii și arbuști fructiferi
- flori
- nuci uscate
- vite și păsări (în masă vie)
- lapte
- ouă
- lână (în greutate fizică)
- caracul și pielicele
- miere de albine

Formula de calcul a indicilor prețurilor produselor agricole individuale este:

$$ij = \frac{P_{jt}}{P_{jo}} \times 100, \text{ unde}$$

P_{jt} – prețul unui tip de produs agricol(j) vândut în perioada de raportare (t);

P_{jo} – prețul unui tip de produs agricol(j) vândut în perioada de bază (O).

Iar *indicii agregați de preț* se calculează după următoarea **formulă Paasche**:

$$Ij = \frac{\sum P_{jt}Q_{jt}}{\sum P_{jo}Q_{jt}} \times 100, \text{ unde}$$

$\sum P_{jt}Q_{jt}$ - volumul vânzărilor unui tip de produs agricol (j) în perioada de raportare (t) în prețurile perioadei de raportare (t).

$\sum P_{jo}Q_{jt}$ - volumul vânzărilor unui tip de produs agricol (j) în perioada de raportare (t) în prețurile perioadei de bază (O).

Rezultatele obținute

Colectând datele indicilor prețurilor producătorilor la producția agricolă cu ajutorul paginii web a Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, am efectuat prezentarea grafică a evoluției indicilor de-a lungul a 10 ani.

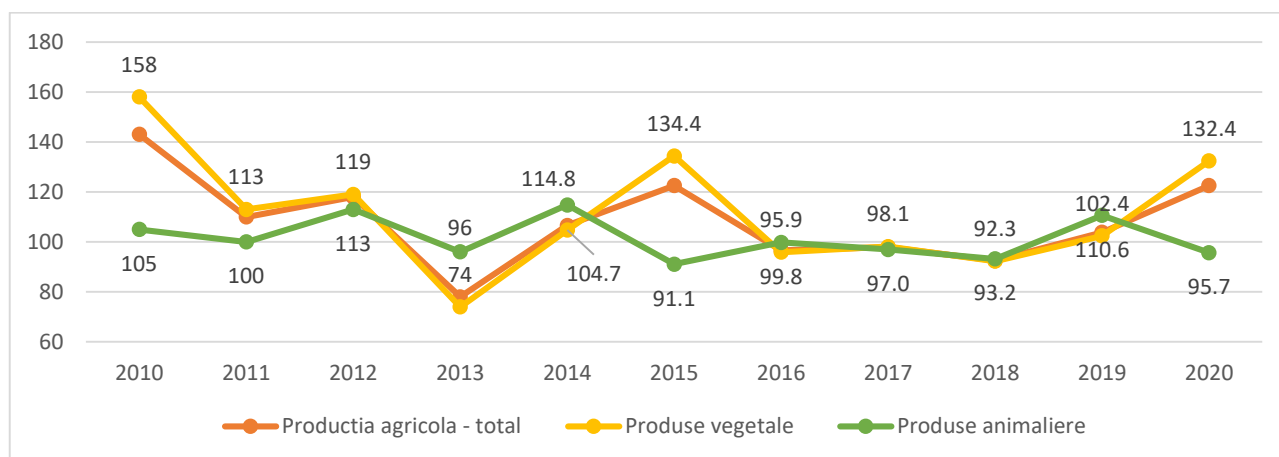

Figura 1. Indicii prețurilor de realizare a producției agricole de către întreprinderile agricole pe toate căile de comercializare (% față de anul precedent)

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNS, *Evoluția indicilor prețurilor producătorului la produsele agricole în anul 2020*

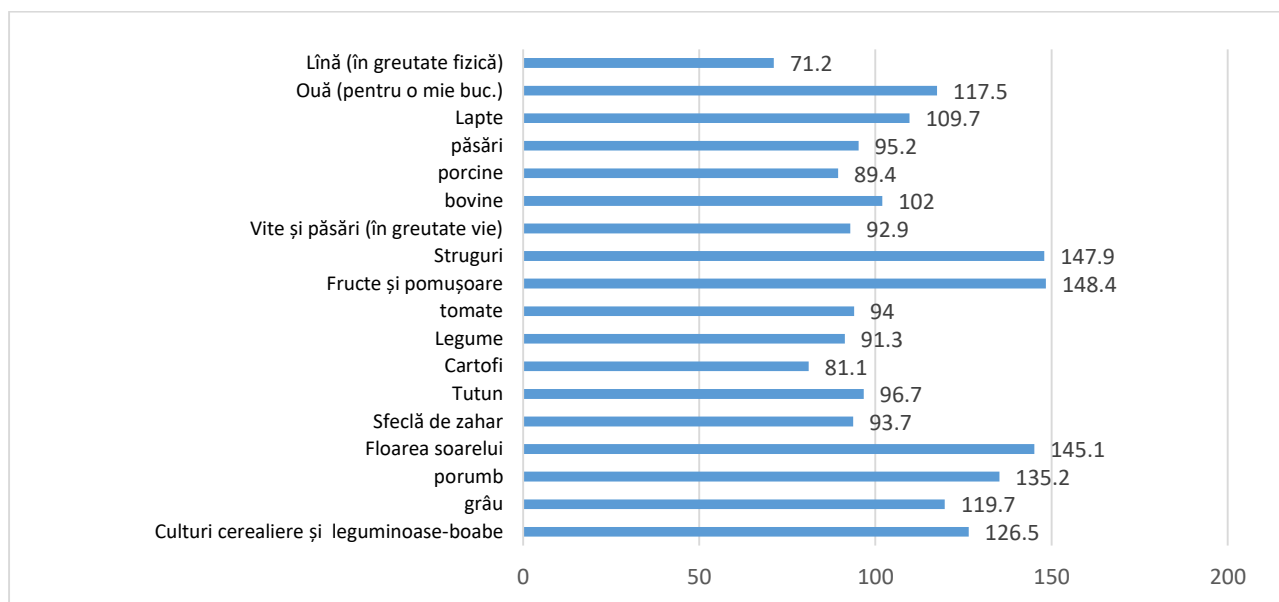

Figura 2. Indicii prețurilor de realizare a producției agricole de către întreprinderile agricole pe toate căile de comercializare (% față de anul precedent)

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNS, *Evoluția indicilor prețurilor producătorului la produsele agricole în anul 2020*

Analizând figura de mai sus, putem constata că indicele prețurilor producătorului (prețurile medii de vânzare de către întreprinderile agricole) la produsele agricole în anul 2020 față de anul 2019 a constituit 122,5%.

Prețurile producătorului la produsele vegetale în anul 2020 s-au majorat în medie cu 32,4% față de anul 2019. Creșteri mai mari ale prețurilor producătorului au fost înregistrate la culturi bostănoase – cu 71,2%, fructe și pomușoare – cu 48,4%, struguri – cu 47,9%, floarea-soarelui – cu 45,1%, porumb – cu 35,2%. În același timp, s-au micșorat prețurile de vânzare la cartofi – cu 18,9%, legume – în medie cu 8,7%.

La produsele animaliere prețurile medii de vânzare s-au diminuat cu 4,3% în 2020 față de 2019. Au scăzut prețurile producătorului la porcine (în masă vie) – cu 10,6%, păsări (în masă vie) – cu 4,8%. Totodată, au crescut prețurile producătorului la ouă – cu 17,5%, lapte – cu 9,7%, ovine și caprine (în masă vie) – cu 6,8%, bovine (în masă vie) – cu 2,0% [1].

Tabelul 1. Indicii trimestriali ai prețurilor producătorului la produsele agricole în anul 2020 față de trimestrul corespunzător din anul precedent, %

	Trimestrul I	Trimestrul II	Trimestrul III	Trimestrul IV
Producția agricolă - total	108.8	110.9	118.1	130.9
Produse vegetale	115.9	117.0	127.2	140.7
Produse animaliere	93.3	101.5	94.2	90.5

Sursa: BNS, *Evoluția indicilor prețurilor producătorului la produsele agricole în anul 2020*

CONCLUZII

Concomitent, datele prezentate în graficul de mai sus atestă o creștere considerabilă a indicilor prețurilor producției agricole a Republicii Moldovei în anii 2010 - 2020. Astfel, comparativ cu anul 2010, în anul curent prețul producției în întreprinderile agricole s-a redus cu 20.5%, însă comparativ cu anii 2011 - 2019, indicele prețului a crescut în mediu cu 19,62%. Creșterea se datorează atât ofertei mari și sporirea concurenței pe piață, cât și problemelor climatice din ultimii ani, cum ar fi seceta și încălzirea globală. De asemenea, situația pandemică din lume a avut și ea un impact considerabil asupra indicelui prețurilor producției agricole. Din aceste considerente, se poate prezice creșterea și în continuare a indicelui prețurilor producătorului la produsele agricole în Republica Moldova în anii următori.

În scopul îmbunătățirii activităților agricole și producției vegetale și animaliere, specialiștii recomandă modernizarea mașinilor de prelucrare a solului și sistemelor de producție agricolă, și folosirea îngrășămintelor ecologice. În ceea ce privește piața, este necesară sistematizarea testărilor și examinărilor prin care trece produsul înainte de a fi lansat sau mutat din punct de vedere geografic. De asemenea, se îndeamnă implementarea măsurilor de ameliorare a situației pandemice, astfel încât taxele de export a produselor agricole se vor reduce, fapt ce va condiționa și scădere indicelui prețurilor producătorului la produsele agricole.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, *Evoluția indicilor prețurilor producătorului la produsele agricole în anul 2020*. <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&id=168&id=6933&parent=0>
2. E. ORLOVA, A. GARABAJIU, cercetarea statistică "Prețurile de vânzare a produselor agricole", http://statbank.statistica.md/pxweb/Resources/PX/Databases/40%20Statistica%20economica/05%20PRE/PRE_030/Preturi_Agricultura.pdf
3. L. SPOIALĂ, A. CUCEREAVÎI, T. AFANAS, O. ARAMA, E. STRATAN, culegere statistică "Prețurile în Republica Moldova", ISBN 9975-9828-8-3, editura Biroul Național de Statistică, 2011, 351 p.
4. Japan International Cooperation Agency, Final Report, "Data Collection Survey on Agriculture Sector in Moldova", editura PADECO Co., Ltd. și TASK Co., Ltd., 2017, 238 p., <https://openjicareport.jica.go.jp/pdf/1000041538.pdf>
5. E. BULGAC, A. TCACI, articolul "Diagnosticul potențialului de producție a întreprinderilor agricole", 2012, 15 p., https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/56_70_Diagnosticul%20potentialului%20de%20productie%20a%20intreprinderilor%20agricole.pdf

Coordonator științific: CHICU Olga, lect. univ.

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail: chicu.olga@ase.md